

amb oc. ant. *escassan* 'coix, esguerrat', cf. *DECat.*); *Tor-tajada*, poble proper a Terol; i quant als *Torre-mocha* 'esmotxada, escapçada', en compto almenys 5 (prov. Cáceres, Madrid, Terol, Sòria, Guadalajara); *Castromochó* poble amb ferroc., p. jud. Frechilla (Palència). *PAlc.* tradueix *calaborra* per «torre mocha» (Simonet, Dozy). *La Tortosa*, prov. Almeria, sembla venir de TÜRRISS TONSA.

És una etim. que s'imposa, tan evident que a penes cal refutar la que proposa *AlcM*, amb un dels seus híbrids: ll. MONTE + «ár. *koffa* 'pujol'». En realitat ni existeix tal mot *koffa*, almenys en l'àrab viu i genuí, i menys en aquest sentit: *quffa* és «panier» (Dozy); res d'això en *PAlc.* ni *RMa.* etc. (mots ben diferents els que tradueixen *mons*, *monticulus*, *cerro* etc.). Quant a *cofa* («panier») aquest mot i *cofi* són un manlleu romànic, estrany al lèxic genuí de l'àrab: com s'ha demostrat en el *DECat.*, i en el *Dizion. di Marina* de l'Acad. d'Itàlia.

4) La gran possessió de MONGÖFRA(-ofre) a Menorca, te. Maó-Favàritx (pron. *munğöfre*, XLIV, 55.21), com he suggerit en el vol. I, 108, és probablement un altre homònim de *Moncofa*; vegeu-ne una bona foto en el llibre *Menorca* de Jacques Léonard i Hernández Mora (Bna. 1964), nº 76-77). No s'hi veu ni aquí, ni en els llocs, cap torre antiga, però bé devia ser-hi puix que el terme de la possessió s'estén fins al cap que forma la punta de l'extrem Nord-est de l'illa, on havia d'haver-hi torre de senyals o de moros, tal com hi ha la torre de Cala Molina, enfront d'aquesta, a l'altre costat del port d'Addaia.

I aquestes torres costeres quasi sempre estaven poc o molt malmeses pels atacs navals i pels temporals. Per explicar la *r* no cal recórrer a contaminacions, car també s'hi formà en la variant *Moncófar* del NL castellonenc (ja 1609 segons Reglà). I així sorgeix aqueixa *-r* paràsita també en altres noms de l'àrea àrabo-mossàrab, com en *Chóvar*, poble xurro del Millars, que havia estat *Xova* (a. 1250: Huici, I, 514).

Monciúdio, V. Mo-

MONDARN i MONDERM

Estudiats junts perquè són dos noms semblants i de llocs situats tots dos en el Berguedà.

Aquell figura escrit *Sant Joan de Montdarn* en els nomenclàtors (del *C.E.C.*, 2ª ed.) i geogràfies, com a nom d'un poble agr.al mun. de Viver i Serrateix entre Cardona i Puig-reig; jo vaig oir-hi *Sant Joan de mundán* (a. 1930), sense *r*, forma reduïda: indicatiu que aquest determinatiu ja no deu ser d'ús gaire viu.

MENCIONS ANT. En el seu treball sobre monestirs,

Riu posa *Sant Joan Mondarn*, com una canònica, en els anys 899-1017, després ermitatge, dret al S. de Serrateix i O. de Casserres, de possible origen visigòtic. 1359: «parròquia de *Mundarn*» i en formes un poc alterades: «Cercuns de paròquia de *Mundan*» i «pquia de *Muntidarn*» (*CoDoACA* XII, 66, 70, 72). La forma correcta, amb *-rn*, es repeteix en el nom d'una esgl.d'advocació diferent, però contigua, en el mateix cens de 1352: «Quadra de Sant Martí de *Mundarn*» (Ibid. p. 66); 1328: «Francesc d'O. Rector de St. Joan de *Mondarn*» i 1379: «B. de T., rector de St. Joan de *Mondarn* (Serra Vilaró, *Pinós Mipl.* III, 232).

Sembla ben establert que aquesta església ja existia en els SS. IX i X, però en els docs. de llavors no figura el determinatiu; i només el nom de l'esgl., amb el sant patró: 889: «in Cardona, cellam Sti. Johannis» (*Cat.Car.* II, 216.6, i 217.10); i en l'Acta de consagr. de l'esgl. mateixa, que és de l'a. 933: «eccl. Sti. Johannis --- in Serra de Taixo» (Udina, *Arch.Condal* p. 129) (=Serrateix, on ja hem dit que hi ha St. Joan de Mondarn).

També s'ha citat en una forma divergent, però que ha de ser corrompuda. Udina troba en un índex molt tardà de l'A.C.A. «hec est dodalia Sti. Johannis de *Musencarb*» (ibid. p. 129, lin.6 de la n.11).¹

Però és clar que tant el caràcter secundari i recent d'això, amb les seves contradiccions internes, com el fet d'estar contradit per totes les altres mencions antigues (en nombre de 5) i modernes, coincidents en la forma *Mondarn* o *Mu-* o *Montd-*, ens autoritzen a prescindir-ne per a l'estudi lingüístic i atener-nos a l'altra.

MONDERM

Clot de *Monderm*, prop de Castellar de N'Hug: C.A.Torras, *Berguedà*, p. 137. En una caminada de 1926, vaig oir *mundèrm*, com a nom d'un mas i ermita, o almenys la creu de terme, que hi vaig veure, quan sortint de la Pobla de Lillet cap al coll de Merolla, em signaven des de lluny un edifici, al Nord (o sigui cap a Castellar: doncs el mateix lloc que indica Torras).

Ara bé aquest nom es repeteix a l'alt Lluenguadoc, 45 dept.Aude: «forêt de *Montderm*» en el te. de Quintillan, del distr. de Narbona, prop de Tuchan. Sabarthès (*Dict. Top. de l'Aude*) ho troba amb la grafia *Montederno* en docs. des de l'a. 861; ho confirma A.Salow com un lloc conegut, pron. *mundèrm* (*Sprachgeogr.Untersuch.Igd.-Rouss.*, p. 291).

ETIM. *Mondarn* coincideix per la *-rn* amb el NL llenguadocià, mentre que aquest i *Monderm* coincideixen en la *é* tònica. El fet de trobar-se els llocs catalans, tots dos, en el Berguedà, i el 2ª, també, en una altra comarca pirinenca no gaire allunyada ens